

Länsstyrelsen
Örebro län

Katja Sällström

010-2248660

Katja.sallstrom@lansstyrelsen.se

1(4)

Yttrande

2017-12-13

Dnr 500-5825-2017

Miljö- och energidepartementet

Att: m.registrator@regeringskansliet.se

Miljötillsyn och sanktioner- en tillsyn präglad av ansvar, respekt och enkelhet

SOU 2017:63

(M2017/01714/Me)

Sammanfattning

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis:

Utredningen bedöms vara väl genomarbetad, ge en korrekt bakgrund och beskrivning av dagens miljötillsyn med dess problem och möjligheter.

Utredningen bedömer att inga förändringar i fördelning av ansvaret för tillsyn behöver ske för närvarande. Länsstyrelsen delar utredningens bedömning.

Utredningen pekar på behovet av stärkt samverkan mellan myndigheter, en ökad tydlighet och bättre styrning/vägledning av tillsynsmyndigheterna. En ökad samverkan kan medföra ett ökat resursbehov jämfört med idag och detta behov kan komma kvarstå över tid. Länsstyrelsen bedömer att denna samverkan är nödvändig för att nå de nationella och internationella miljömålen men att man behöver se över hur man långsiktigt finansierar denna samverkan.

Länsstyrelserna välkomnar även en översyn av hur miljöbalkstillsynen finansieras och hur tillsynsavgifter ska tillföras länsstyrelserna.

Länsstyrelsens motivering och utveckling av ovanstående sammanfattning

Styrning

Utredningen ger en god bild av den miljötillsyn som bedrivs idag både vad gäller de möjligheter och de svårigheter som dagens system innebär.

Utredningen föreslår inga förändringar av detta system utan föreslår istället att det förstärks och utvecklas. Främst via samverkan men även genom att stärka tillsynsbegreppet och föreslå en nationell tillsynsstrategi som ska vara

en hjälp för alla tillsynsmyndigheter att gör prioriteringar. Länsstyrelsen bedömer att förslaget kan hjälpa för att få en mer enhetlig och styrd miljötillsyn. En förutsättning är dock att denna strategi är utformad så att alla tillsynsmyndigheter har möjlighet att arbeta in den i den egna planeringen.

Utredningen bedömer att inga förändringar i fördelning av ansvaret för tillsyn behöver ske för närvarande. Länsstyrelsen delar i stort utredningens slutsatser men ser att det inom förorenade områden är mycket angeläget att fördelningen av tillsynsansvaret blir mer ändamålsenligt och tydligt.

Länsstyrelsen tillstyrker därför möjligheten att tillsyn kan överlåtas uppåt, dvs från kommun till länsstyrelse, under vissa förutsättningar. Denna möjlighet bedömer vi har potential att vara ett mycket viktigt verktyg som med fördel kan användas när komplicerade förorenade områden går in i åtgärdsfas men också vara rätt väg att gå för att effektivisera tillsyn av C- och U-verksamheter som är kopplade till tillsynsobjekt som länsstyrelsen har tillsyn över. Processen att ta över och lämna tillbaka tillsyn bör vara så smidig som möjligt. Det bör även finnas författningsstöd för möjligheten att ta ut tillsynsavgift som följer med dessa förändringar.

Samverkan

Utredningen menar att Miljösamverkan Sverige är av avgörande betydelse för en effektiv och enhetlig tillsyn men att Miljösamverkan inte bör formaliseras. En stor nackdel med en icke formaliserad verksamhet är bristen på långsiktig finansiering. Verksamheten i Miljösamverkan Sverige har de senaste åren varit ryckig och i delar styrts av de deltagande centrala verkens sakanslag. Verksamhetsplanen har därför inte alltid utgått från länsstyrelsernas främsta önskemål och behov. Den nytta Miljösamverkan Sverige fört med sig har framförts i flera utredningar. En långsiktig finansiering oberoende av sakanslag är dock helt nödvändig för att Miljösamverkan Sverige ska kunna bidra långsiktigt i arbetet med en effektiv och enhetlig tillsyn.

Utredningen slår fast att det är viktigt med mellankommunal samverkan. Länsstyrelsen delar denna syn och konstaterar samtidigt att Örebro län har en väl utvecklad mellankommunal samverkan i form av flera olika långtgående samverkansformer. Förslaget att gå in och vara en förhandlingspart för att öka samverkan blir en ickefråga för Örebro.

både tillsynsmyndighet och verksamhetsutövare att tolka. Länsstyrelsen anser att denna översyn är nödvändig för att skapa den transparens och tydlighet som krävs för att miljöbrottsbekämpningen ska kunna bli effektiv.

Utredningens förslag att lyfta miljöbrotten till de tingsrätter som är mark- och miljödomstolar ses som positivt för att kunna använda den kompetens som finns inom domstolsvärlden.

Finansiering

Länsstyrelsen tillstyrker de skrivningar och förslag som förs fram angående finansiering av miljöbalkstillsynen och då särskilt länsstyrelsernas tillsyn. Det är mycket viktigt att det är samma förutsättningar för finansiering av tillsynen oavsett om den bedrivs av länsstyrelse eller kommun och därför måste man gå vidare med en mycket tydligare koppling mellan kostnader och intäkter för länsstyrelserna. Länsstyrelserna bör ha möjlighet att använda både fast avgift och timtaxa. Vidare måste medel för tillsynsvägledning avsättas särskilt och öka jämfört med dagens nivå eftersom det är en av grundbultarna för att systemet med den decentraliserade tillsynen ska fungera i landet.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Maria Larsson efter föredragning av Katja Sällström. I beredningen av yttrandet har även Magnus Eklund deltagit.

Maria Larsson

Katja Sällström

För att kunna ge bra tillsynsvägledning är det viktigt med egen tillsynserfarenhet inom det område där tillsynsvägledning efterfrågas. Utredningen menar att länsstyrelserna har en stor roll när det gäller att se till att vägledningen från centralt håll blir praktiskt användbar. Länsstyrelserna har ingen egen tillsyn på områden såsom hälsoskydd och enskilda avlopp och har därför svårt att ge bra vägledning. Utredningen menar att det vore värdefullt om de centrala myndigheterna tar initiativ till en överenskommelse mellan den centrala myndigheten och länsstyrelsen om hur vägledningen ska gå till inom ett särskilt område. Länsstyrelsen är positiv till det förslaget och anser att det är ett arbetssätt som bör kunna utvecklas.

Profession

Tydligare krav på kompetens och kriterier för vilken kompetens som behövs inom miljötillsynen är en viktig del i att stärka professionen. Med tydliga krav och kriterier underlättas också länsstyrelsernas arbete med att följa upp och utvärdera kommunernas tillsyn samt kan utgöra grund för diskussion om mellankommunal samverkan.

En centralt fastställd fort- och vidareutbildningsplan för miljötillsynspersonal är önskvärd men det är tveksamt om det räcker. Länsstyrelsen anser att Naturvårdsverket i samverkan med övriga centrala myndigheter också bör ges ansvar att genomföra utbildningar. Även Miljösamverkan Sverige bedöms kunna vara en del i ett nationellt utbildningspaket.

Uppföljning och utvärdering

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att införa en bestämmelse i miljötillsynsförordningen som ger länsstyrelsen befogenhet att förelägga en kommun att avhjälpa de brister som gör att de inte uppfyller de skyldigheter som följer av tillsynsuppdraget. Så som utredningen lyfter fram är det också nödvändigt att det tydliggörs vilka krav tillsynsmyndigheten har att följa.

Effektivare miljöstraffrätt

Utredningen föreslår att en ny statlig utredning tillsätts för att se över 29 kapitlet i miljöbalken för att skapa ett effektivare sanktionssystem. Översynen bör utreda möjligheterna till sanktionsväxling men även se över möjligheten att få mer överskådlighet. Dagens brottsparagrafer är svåra för